

Vrijheidsbeperkende interventies

Door ziekte, behandeling, medicatie of door verandering van omgeving kunnen patiënten verward raken, onrustig en/of angstig zijn. Er kan een situatie ontstaan waarin de patiënt een gevaar is voor zichzelf of anderen. In dat geval kijken wij samen hoe wij de veiligheid kunnen vergroten of dat we het risico accepteren. Soms wordt er overgegaan op het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies.

Wat zijn vrijheidsbeperkende interventies?

Vrijheidsbeperkende interventies zijn maatregelen die worden genomen om onnodig letsel bij patiënten of andere personen te voorkomen en/of de voortgang van medisch noodzakelijke behandelingen mogelijk te maken. Daarbij wordt de bewegingsvrijheid van de patiënt beperkt.

In Amphia kunnen de volgende vrijheidsbeperkende interventies worden toegepast:

- Een optiscan is een sensor en wordt bij het bed geplaatst om te constateren of de patiënt uit bed gaat. De sensor kan ook bij de deurpost worden geplaatst om dwalen te constateren.
- Een optiseat is een zitkussen en geeft alarmering wanneer de patiënt op staat.
- Een extra laag bed is een bed dat kan zakken tot aan de grond, waardoor de valhoogte verlaagd is.
- Een tentbed is een aangepast bed, omgeven door een tent.
- Een tafelblad aan een stoel.
- Veiligheidshandschoenen: het belemmert de handfunctie, wat kan voorkomen dat patiënt lijnen verwijderd, zoals een infuus of sonde.

Soms moet er gekozen worden voor het gebruik van een onrustband (een band aangebracht rond de middel van de patiënt), of polsbanden. Deze interventies worden gezien als “belastende” vrijheidsbeperkende maatregelen en worden na zorgvuldige overweging, zo kort mogelijk toegepast.

Besluitvorming

Het besluit om een patiënt in zijn vrijheid te beperken wordt door de arts en de verpleegkundige genomen. Met de patiënt en/of familielid wordt het risico van letsel en de te nemen maatregelen besproken en wordt om toestemming gevraagd. Voordat er wordt over gegaan op vrijheidsbeperking wordt er gekeken naar alternatieven en de mogelijkheden van familieparticipatie.

Het toepassen van een vrijheidsbeperkende interventies wordt dagelijks geëvalueerd met de arts en verpleegkundige of de maatregel nog noodzakelijk is.

Valrisico acceptatie

Het kan zijn dat er besloten wordt het valrisico te accepteren. Dit besluit wordt altijd goed afgewogen met de arts; verpleegkundige en overige disciplines en tevens besproken met patiënt en familie (1^e contactpersoon). Wanneer we het valrisico-accepteren betekent dit dat er niet gekozen wordt voor enige vorm van vrijheidsbeperkende interventies. Wij blijven daarbij wel aandacht houden voor preventieve interventies om het risico op een val te verminderen, zie preventieve interventies.

Familieparticipatie

Familieparticipatie is zorg en ondersteuning die familieleden en/of directe naasten verlenen tijdens de ziekenhuisopname. Wanneer er sprake is van een verhoogd valrisico en de afweging wordt gemaakt om wel of niet over te gaan op vrijheidsbeperkende interventies, dan wordt dit met de patiënt en wanneer de patiënt hiertoe niet in staat is met de familie, de eerste contactpersoon besproken. Familieleden en/of directe naasten kunnen soms onrustig gedrag beter begrijpen en kunnen vertellen welke oplossingen thuis of bij een eerdere opname goed werkten. Wij vragen u dan ook om mee te denken over alternatieven.

De aanwezigheid van een vertrouwd persoon, soms ook in de nacht, heeft een positief effect op het (deels) voorkomen van complicaties zoals vallen en een acute verwardheid (delier). Tevens kan familieparticipatie er voor zorgen, dat vrijheidsbeperkende interventies minder of helemaal niet ingezet hoeft te worden.

Toestemming

Voor toepassing wordt er van te voren aan de patiënt of diens wettelijke vertegenwoordiger (1e contactpersoon) om toestemming gevraagd. Er wordt besproken welke risico's er wel en niet geaccepteerd worden. Dit besluit, de toestemming en de risico's worden vastgelegd in het dossier.

Soms is er sprake van een noodsituatie. In dat geval, kan er zonder overleg , besloten worden tot het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies. De toestemming wordt achteraf alsnog gevraagd.

Preventieve interventies

Vrijheidsbeperking is altijd een laatste keuze. Voordat hiertoe wordt overgegaan, zijn preventieve interventies overwogen of uitgetoetst. Ook wanneer vrijheidsbeperkende interventies worden toegepast blijven deze preventieve interventies belangrijk. Deze interventies kunnen helpen bij het verminderen van verwardheid of onrust en kunnen het gevaar op letsel verkleinen.

Wij vragen u samen met ons aandacht te hebben voor de volgende interventies:

- Bel binnen handbereik;
- Geen scherpe voorwerpen in de buurt;
- Kamer goed verlicht; nacht verlichting aanlaten
- bij lopen stevige schoenen aan;
- loophulpmiddelen binnen handbereik;

- bed tegen de muur en in de laagste stand;
- infuus en andere lijnen afdekken/afplakken;
- regelmatig, eventueel op vaste tijden, het toilet wordt bezocht;
- prikkelarme omgeving; beperk radio/tv/andere media;
- familieparticipatie/rooming-in door naasten;
- oriëntatieklok, met dag, datum en jaartal;
- in gesprek datum, tijd en plaats herhalen;
- vertrouwde oriëntatiepunten zoals foto's, kleding;
- Bij onrustige/verwarde patiënten is het raadzaam om ook het aantal bezoekers over de dag te verspreiden. Eén bezoeker per keer is beter dan meerdere tegelijk.

Gevolgen vrijheidsbeperkende interventies

Het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies kan een grote impact hebben voor de patiënt. Het kan voor de patiënt zowel lichamelijke als psychosociale gevolgen hebben. Lichamelijke gevolgen kunnen zijn: risico op verwondingen, bijvoorbeeld kneuzingen, het ontstaan van doorligwonden en incontinentie. Psychosociale gevolgen kunnen zijn: gevoelens van schaamte, angst of agressie.

Risico's

Ondanks een zorgvuldige afweging van welke vrijheidsbeperkende interventies het meest passend is, de behandeling en verpleegkundige zorg en eventueel uw aanwezigheid, kan het risico op een eventueel letsel niet uitgesloten worden. Een val kan nooit helemaal voorkomen worden.

Vragen?

Een vrijheidsbeperkende interventie kan voor u als naaste een emotionele gebeurtenis zijn. Daarom is het belangrijk dat u weet waarom de vrijheidsbeperkende interventie wordt toegepast en wat u zelf kunt doen. Bij vragen kunt u altijd contact opnemen met de verpleegkundigen van de afdeling.

Meer lezen over geriatrie in Amphia?

[Ga naar afdeling Geriatrie](https://www.amphia.nl/afdelingen/geriatrie) (<https://www.amphia.nl/afdelingen/geriatrie>)